

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kuvakaappaukset kasvinterveysvastaavan verkkokoulutuksesta 2022

Ruokavirasto
Kasvinterveysyksikkö

Sisältö

- Tähän on koottu kasvinterveysvastaavan verkkokoulutuksen osiot johdanto, omavalvonta, kasvipassin käyttö ja jäljitettävyys sektoreilta kasvihuoneet, taimitarhat ja puutarhakasvien kauppa (ei sisällä metsänviljelyaineiston osioita)
- Ei sisällä omavalvontaosiodien kasvintuhoojaosuuksia.
- Koulutuksen spiikkitekstit sisältyvät tähän aineistoon (siniset tekstit valkoisella pohjalla).

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Johdanto

Vaarallisten kasvintuhoojien maahantulon uhka on kasvanut viime vuosina.

MIKSI?

- Kasvien kansainvälinen kauppa
- Matkustajien mukanaan tuomat kasvit
- Ilmastonmuutos
- Lämpötilan nousu

Kasvitaudit hyötyvät lämmön ja kosteuden lisääntymisestä.

Vaarallisten kasvintuhoojien maahantulon uhka on kasvanut viime vuosina.

Miksi näin on käynyt?

Kansainvälinen kauppa, jossa kasvit liikkuvat nopeasti maasta toiseen, lisää myös uusien kasvintuhoojien leviämisen vaaraa.

Ilmastonmuutoksella on useita vaikutuksia. Muuttuva ilmasto voi tuoda mukanaan uusia kasvintuhoojia. Etenkin kasvitaudit hyötyvät lämmön ja kosteuden lisääntymisestä. Leudommat talvet voivat auttaa kasvintuhoojia levittäytymään uusille alueille ja talvehtimaan paremmin. Korkeammat kesälämpötilat ja kasvukauden piteneminen mahdollistavat useamman tuholaissukupolven kehittymiseen

Miksi uusien kasvintuhoojien leviämisen estäminen on tärkeää?

- Kasvintuhoojat aiheuttavat merkittäviä taloudellisia vahinkoja.
- Uudet kasvintuhoojat voivat vaurioittaa metsiä ja muita ekosysteemejä.
- Asiakkaat arvostavat laadukkaita kasveja.
- Pienempi kasvinsuojeluaineiden käyttötarve, turvallisemmat tuotteet.
- Ruoantuotannon turvaaminen nyt ja tulevaisuudessa.

Miksi uusien kasvintuhoojien leviämisen estäminen on tärkeää?

Syyt ovat selkeät...

Uudet kasvintuhoojat voivat aiheuttaa merkittäviä taloudellisia vahinkoja maa-, metsä- ja puutarhataloudessa. Ne voivat myös vaurioittaa metsiä ja muita ekosysteemejä.

Asiakkaat arvostavat laadukkaita kasveja, joissa ei ole kasvintuhoojia.

Kun kasvintuhoojatilanne on hallinnassa, tarvitsemme vähemmän kasvinsuojeluaineita, ja tuotteet ovat käyttäjille turvallisempia.

Estämällä kasvintuhoojien leviämisen uusille alueille turvaamme tulevien sukupolvien ruoantuotantoa.

Katsotaan seuraavaksi esimerkki vaarallisesta kasvintuhoojasta, joka on aiheuttanut ikävää tuhoa Etelä-Euroopassa..

Xylella fastidiosa Moni-isäntäinen bakteeri

- Aiheuttaa erilaisia kasvitauteja monilla kasvilajeilla
- Löydettiin Euroopasta 2013
- Lehtipolte tuhonnut oliiviviljelmiä Italiassa
- Leviää sairaiden kasvien ja esimerkiksi sylkikaskaiden välityksellä

Xylella fastidiosa on maailmanlaajuisesti erittäin haitallinen bakteeri, joka on alkuperäisellä levinneisyysalueellaan Amerikassa aiheuttanut tuhoa esimerkiksi viini- ja sitrusviljelmillä.

Eurooppaan *Xylella fastidiosa* on levinnyt kasvien mukana ja se löydettiin Euroopasta ensimmäisen kerran vuonna 2013. Euroopassa bakteeri on aiheuttanut lehtipoltetta hyvin monilla kasvilajeilla – muun muassa oleanterilla, laventelilla ja rosmariinilla. Pahimmat tautitapaukset ovat Etelä-Italiassa, jossa oliiviviljelmiä on tuhoutunut.

Bakteeri leviää uusille alueille saastuneiden kasvien mukana. Paikallisesti sitä levittää mm. sylkikaskas.

Xylella fastidiosa -bakteeria ei saa esiintyä kasvintuotannossa tai myytävissä kasveissa.

Kuva: Kim Tilli

Kuva: Kim Tilli

Xylella fastidiosa Moni-isäntäinen bakteeri

- Bakteerin aiheuttaa lehtien ruskettumisen ja lopulta oliivipuun kuolemisen.
- Levinneisyys pyritään rajaamaan nykyiselle alueelle.
- Euroopan komissio on määrännyt tiukat toimenpiteet taudin hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi.

Oliivilla bakteeri aiheuttaa lehtien ruskettumista ja kuolemista, ja lopulta koko puu kuolee. Bakteerin hävittäminen Italiasta on mahdotonta ja levinneisyys pyritäänkin rajaamaan nykyiselle alueelle.

Isäntäkasveja on kymmeniä ja niitä löydetään koko ajan lisää. EU:n komissio on määrännyt tiukat toimenpiteet taudin hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi.

Kasvinterveyden valvonta EU:n alueella

Kasvinterveyden valvontajärjestelmän tavoitteet:

- Estää uusien kasvintuhoojien maahantulo ja leviäminen.
- Turvata elinkeinojen toimintaedellytyksiä ja ruoantuotantoa.

Kasvinterveyden valvontajärjestelmän tarkoituksena on estää tuhoojien maahantulo ja leviäminen. Näin turvataan maa-, metsä- ja puutarhatalouden toimintaedellytyksiä ja ruoantuotantoa nyt ja tulevaisuudessa.

Kasvinterveyden valvonta EU:ssa

Tarkastuksia tehdään

- tuonnissa EU:n ulkopuolelta
- viennissä EU:n ulkopuolelle
- EU:n sisämarkkinoilla
- tuotantopaikoilla
- metsissä ja viheralueilla

Lisäksi valvontaan kuuluvat toimijoiden rekisteröityminen ja toimenpiteet tuhoojia löydettyessä.

Miten kasvinterveyttä valvotaan EU:n alueella?

Tarkastuksia tehdään siinä vaiheessa, kun kasveja tai kasvituotteita tuodaan EU:n ulkopuolelta tai viedään EU:n ulkopuolelle. Tarkastuksia tehdään myös tuotantopaikoilla sekä myytäessä kasveja EU:n sisämarkkinoilla. Lisäksi tarkastuksia tehdään metsissä ja viheralueilla.

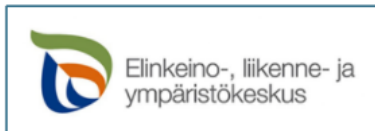
Lisäksi valvontaan kuuluvat toimijoiden rekisteröityminen, omavalvonta ja toimenpiteet kasvintuhoojia löydettyessä.

Kasvinterveyden valvonta Suomessa

ohjaa toimintaa
tekee tarkastuksia

tekevät
tarkastuksia

Ruokavirasto ohjaa toimintaa.

Tarkastuksia tekevät Ruokaviraston ja ELY-keskusten tarkastajat sekä Tulli.

Kasvinterveyden valvonnassa noudatettava lainsäädäntö

EU:n kasvinterveysasetus 2016/2031

- Kasvintuhoojien luokittelu
- Vaatimukset myytävälle kasveille
- Omavalvonta
- Kasvipassin käyttö
- Torjuntatoimenpiteet
- Maahantuonnin vaatimukset

Kasvinterveyslaki 1110/2019

- Viranomaisiin liittyvät asiat
- Rangaistussäännökset Suomessa

Taimiaineistolaki 1205/1994

- Vaatimukset puutarhakasvien taimiaineiston tuotannolle ja kaupalle

Laki metsänviljelyaineiston kaupasta 241/2002

- Vaatimukset metsäpuiden siementen ja taimien tuotannolle ja kaupalle

EU:n valvonta-asetus (EU) 2017/625

- Säätelee viranomaisten toimintaa

Suomessa kasvinterveyden valvonta perustuu EU:n kasvinterveysasetukseen, joka on sellaisenaan voimassa jokaisessa EU-maassa.

EU:n kasvinterveyslainsäädäntö sisältää muun muassa karanteenituhoojien ja laatutuhoojien luettelot, vaatimukset myytävälle kasveille, omavalvonnan, kasvipassin käytön, tuhoojien torjuntatoimenpiteet sekä maahantuontia koskevat vaatimukset.

Kasvinterveyslaki sisältää esim. viranomaisiin liittyvät asiat ja rangaistussäännökset Suomessa.

Lisäksi valvonnassa noudatetaan puutarhakasvien taimiaineistolla Taimiaineistolakia ja -asetuksia ja metsänviljelyaineistolla lakia ja asetusta metsänviljelyaineiston kaupasta.

EU:n valvonta-asetus (EU) 2017/625 säätelee viranomaisten toimintaa.

Mitä kasvintuhoojia valvonta koskee?

Karanteenituhooja

- Ei saa maahantuoda tai levittää EU:n alueella

Karanteenituhooja:

Kaikki esiintymät pyritään hävittämään. Omavalvonnan lisäksi viranomaiset kartoittavat tuhooja ja määräävät hävittämistoimenpiteet.

Suoja-alueituhooja

- Ei saa tuoda suoja-alueelle tai levittää siellä

Suoja-alueituhooja:

Kaikki esiintymät suoja-alueella pyritään hävittämään. Omavalvonnan lisäksi viranomaiset kartoittavat ja määräävät hävittämistoimenpiteet. Esim. tulipolte, koloradonkuoriainen.

Laatutuhooja

- Ei saa olla myytävissä kasveissa

Laatutuhooja:

Tarkastaminen ja myytävien kasvien puhtaudesta huolehtiminen on kasveja myyvän toimijan vastuulla. Ellei toimija huolehdi asiasta, antaa viranomaisen määräyksen asian hoitamiseksi.

Mitä kasvintuhoojia valvonta koskee?

Valvonta koskee seuraavia tuhojia:

Karanteenituhooja on kasvitauti tai tuholainen, jota ei saa maahantuoda tai levittää EU:n alueella.

Suoja-alueituhooja on karanteenituhooja määritellyllä suoja-alueella, esim. Suomessa tulipolte tai koloradonkuoriainen. Niitä ei saa tuoda suoja-alueelle tai levittää siellä.

Laatutuhooja on kasvitauti tai tuholainen, jota ei saa olla myytävissä kasveissa.

Mitä kasvinterveyslainsäädäntö edellyttää toimijalta?

- Osaaminen kasvinterveysasioissa on varmistettu.
- Oma valvonta toimii.
- Kasvipassia käytetään oikein.
- Kasvien jäljitettävyyden varmistetaan.
- Karanteenituhoojia löydettyä tehdään takaisinvedot.

Mikä kasvipassi on?
Katso tästä

Kasvipassi

- Kasvipassi on erillinen kasvierään kiinnitettävä etiketti tai lomake, joka kulkee kasvierän mukana.
- Kasvipassitietojen avulla voidaan tarvittaessa jäljittää kasvierät, joissa on todettu karanteenituhoojia ja estää tuhoojien leviäminen.
- Kerromme kasvipassista vielä tarkemmin tässä koulutuksessa.

Lainsäädäntö edellyttää kasvipassia käyttäviltä toimijoilta tiettyjä asioita. Toimijalla tulee olla riittävä osaaminen kasvintuhoojien tunnistamiseen ja lainsäädännön vaatimusten noudattamiseen. Toimija järjestää kasvintuhoojien säännöllisen oma valvonnan ja tekee oma valvontasuunnitelman. Toimijan on käytettävä kasvipassia vaatimusten mukaisesti ja varmistettava, että kasvit pystytään jäljittämään tuotannon ja markkinoinnin eri vaiheissa. Karanteenituhoojia löydettyä tehdään takaisinvedot.

Osaamisen varmistaminen

Kasviterveysvastaava

- suorittaa kasviterveysvastaavan verkkokoulutuksen
- huolehtii, että yrityksen toiminta täyttää kasviterveyssäädösten vaatimukset

Omavalvontaa tekevät työntekijät

- tunnistavat viljelyssä yleiset tuhoojat sekä tärkeimmät karanteeni- ja laatutuhoojat

Osaamisen varmistamiseksi kasviterveysasioissa toimijan kasviterveysvastaava suorittaa tämän verkkokoulutuksen. Hän myös huolehtii siitä, että toiminta täyttää kasviterveyssäädösten vaatimukset.

Lisäksi omavalvontaa tekevien työntekijöiden täytyy tunnistaa tuotannossa yleiset kasvintuhoojat sekä tärkeimmät karanteeni- ja laatutuhoojat.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Oma- valvonta

Kasvintuhoojien tarkastaminen omavalvontana

Viljelijä tai myyjä tarkastaa myytävistä kasveista karanteenituhoojat ja laatutuhoojat.

- ei karanteenituhoojia
- laatutuhoojia alle kynnsarvon
- muutkin vaatimukset täyttyvät

Miksi kasvintuhoojat tarkastetaan omavalvontana? Katso tästä

Mitä tarkoittaa kasvintuhoojien omavalvonta?

Kasvipassin myöntäjä eli viljelijä tai myyjä tarkastaa kasveista karanteenituhoojat ja laatutuhoojat.

Tämän jälkeen kasveille voidaan myöntää kasvipassi, jos vaatimukset täyttyvät.

Kasvipassi on ostajalle annettava vakuutus siitä, että lainsäädännön vaatimukset täyttyvät eli esimerkiksi kasveissa ei ole karanteenituhoojia ja ettei laatutuhoojien määrä ylitä kynnsarvoa.

Tiedätkö, miksi kasvintuhoojat tarkastetaan omavalvontana, eikä viranomaisten työnä?

Omavalvonta

Vastaanotto-
tarkastus

Tarkastukset
viljelyn /
myyntikauden
aikana

Tarkastus
ennen
lähettämistä

- havaintojen kirjaaminen
- näytteenotto tarvittaessa

Kasvipassin myöntäjä
on varmistanut,
että kasvi täyttää
terveysvaatimukset.

Kasvipassi / Plant Passport

A Sukunimi lajinimi

B FI + rek. nro

C Jäljitettävyyškoodi

D Alkuperämaat

Omavalvonnassa kasvipassin myöntäjä tarkastaa kasveista karanteeni- ja laatutuhoojat vastaanottovaiheessa, viljely- tai myyntikauden aikana sekä ennen lähettämistä. Tarkastus tehdään silmävaraisesti. Tarvittaessa kasveista otetaan näytteitä laboratoriossa tutkittavaksi.

Kasvipassin saa myöntää, jos kasvit ovat puhtaita karanteeni- ja laatutuhoojista ja muutkin lainsäädännön vaatimukset täyttyvät. Kasvipassi on siis osoitus siitä, että kasvit täyttävät niille asetetut vaatimukset EU:n sisämarkkinoilla.

Tarkastuksista pidetään kirjanpitoa, jotta kasvipassin myöntäjä voi osoittaa tehneensä omavalvontaa. Katsotaan seuraavaksi miten kirjanpito tehdään.

Kirjanpito omavalvonnassa

Omavalvonnan kirjanpito:

- tietojärjestelmä
- Excel-taulukko
- lomake
- kalenteri
- lähetyslista (vastaanottotarkastus)

Kirjanpito säilytetään 3 vuoden ajan.

Omavalvonnasta kirjattavat tiedot:

- tarkastuspäivämäärä
- tarkastetut kasvit
- havainnot
- näytteet tuloksineen
- toimenpiteet laatuuhoojille sekä päiväys

**Katso
omavalvonta
vastaanoton
yhteydessä**

Lähetysten yhteydessä tehtävää tarkastusta ei tarvitse kirjata erikseen, sitä vastaa kasvipassin myöntäminen.

Omavalvonnan kirjanpito voidaan toteuttaa eri tavoin. Se voi olla tietojärjestelmässä, Excel-taulukkona tai paperilomakkeilla. Esimerkiksi Viherympäristöliiton sivuilta löytyy lomakkeita viheralan toimijoiden omavalvontaan.

Kirjanpidon voi myös tehdä merkintöinä kalenteriin tai vastaanottotarkastuksen osalta lähetyslistoihin. Kirjanpito säilytetään 3 vuoden ajan.

Omavalvonnassa kirjataan ylös seuraavat tiedot.

Huomioithan, että lähetysten yhteydessä tehtävää tarkastusta ei tarvitse kirjata erikseen, sitä vastaa kasvipassin myöntäminen.

Katso tästä muutama esimerkki – klikkaa palloja!

Näytteenotto omavalvonnassa

- Kun epäilet laatutuhoojaa, ota näyte.
- Lähetä näyte Ruokaviraston kasvintuhoojalaboratorioon tai muuhun laboratorioon.
- Toimija vastaa kustannuksista.
- Kun epäilet karanteenituhoojaa, ilmoita Ruokavirastoon.

Toimija ottaa näytteen, jos kasveissa on tuhoaja tai oire, jota ei tunnisteta, ja jos kyseessä voisi olla laatutuhooja. Näytteenotto voi myös sisältyä kasvikohtaisiin erityisvaatimuksiin.

Toimija maksaa näytteiden analysoinnin valitsemassaan laboratorioissa. Varmennetussa tuotannossa ja vihannesten taimiaineiston tuotannossa on kuitenkin käytettävä virallisesti hyväksytyjä laboratorioita.

Karanteenituhoojaepäilystä ilmoitetaan Ruokavirastoon.

Mitä tapahtuu, jos löytyy karanteenituhooja tai laatutuhooja?

Toimenpiteet laatutuhoojalle

- Toimija vastaa torjunnasta.
- Ei oireita myytävissä kasveissa.
- Ei saa ylittää kynnyksarvoja tuotannon aikana tai myyntivaiheessa.
- Jos toimija ei huolehdi torjunnasta, Ruokavirasto tai ELY-keskus antaa asiasta määräyksen.

Toimenpiteet karanteenituhoojalle

- Ilmoita heti Ruokavirastoon: Kasvinterveys@ruokavirasto.fi.
- Ruokavirasto tai ELY-keskus ottaa näytteen.
- Näytteenotto on maksuton.
- Määräykset tuhoajan hävittämistoimenpiteistä.
- Takaisinvento tarvittaessa.

Jos löydät tuotannosta tai markkinoilla olevista kasveista laatutuhoojan, on sen torjunnasta huolehdittava. Laatutuhoojien oireita ei saa olla myytävissä kasveissa. Joillekin kasveille on lisäksi säädetty kynnyksarvoja ja muita vaatimuksia tuotannon aikana. Lähetä tarvittaessa näyte laboratorioon varmistaaksesi tuhoajan lajimääritys.

Jos viranomaisen tekemässä tarkastuksessa havaitaan, ettei laatutuhoojien torjunnasta ole huolehdittu, antaa viranomainen määräyksen asian hoitamiseksi.

Jos epäilet tuotannossa tai markkinoilla olevissa kasveissa karanteenituhoojaa, ilmoita asiasta heti Ruokavirastoon (kasvinterveys@ruokavirasto.fi). Tällöin kasvintarkastaja ottaa näytteen. Näytteenotto on maksuton. Karanteenituhoojan löydyttyä Ruokavirasto tai ELY-keskus määrää hävittämistoimenpiteet.

Omavalvontaan liittyvät suunnitelmat

Toimintasuunnitelma tuhoojatapauksissa = pakollinen

- Suunnitelmassa kuvataan lyhyesti miten tuhoojatapauksissa toimitaan.
- Sisältää myös takaisinvedot, jos toimijalla ei ole omavalvontasuunnitelmaa.

Omavalvontasuunnitelma = vapaaehtoinen

- Kuvaus omavalvonnan toteuttamisesta ja kirjaamisesta.
- Kuvaus työntekijöiden osaamisen varmistamisesta.
- Takaisinvedot
- Vastuuhenkilöt

Puutarha-alan yritykset voivat käyttää Kauppapuutarhaliiton tai Viherympäristöliiton lomakkeita.

Jokaisella kasvipassia käyttävällä toimijalla pitää olla toiminta- tai takaisinvetosuunnitelma, jota noudatetaan jos löytyy karanteenituhooja tai laatutuhooja. Suunnitelma sisältää toimintaohjeet, joiden avulla estetään tuhoojan leviäminen tuotantopaikan sisällä tai myytävien kasvien välityksellä tuotantopaikalta eteenpäin. Jos toimijalla ei ole omavalvontasuunnitelmaa, tähän ohjeeseen sisältyy myös toiminta takaisinvetotilanteessa.

Omavalvontasuunnitelma on vapaaehtoinen. Se sisältää muun muassa omavalvonnan kuvauksen ja kirjaamisen, työntekijöiden osaamisen varmistamisen, takaisinvedot sekä vastuuhenkilöt.

Puutarha-alan yritykset voivat käyttää suunnitelmia tehdessään Kauppapuutarhaliiton ja Viherympäristöliiton suunnitelmapohjia ja lomakkeita.

Kasvipassia käyttävien toimijoiden tarkastukset

- Kerran vuodessa
- Omavalvonta, kasvipassin käyttö ja jäljitettävyys
- Karanteenituhoojien kartoitus
- Tarkastus maksullinen
- Tarkastajan ottamien näytteiden analysointi maksuton.

Ruokavirasto ja Ely-keskukset valvovat omavalvonnan toimivuutta ja kasvipassin käyttöä säännöllisin väliajoin tehtävillä tarkastuksilla.

Tarkastus tehdään yleensä kerran vuodessa kasvipassia käyttävissä yrityksissä.

Tarkastuksessa käydään läpi omavalvontaan, kasvipassin käyttöön sekä kasvien jäljitettävyyteen liittyvä toiminta ja kirjanpito.

Lisäksi tarkastajat kartoittavat karanteenituhoojia.

Tarkastus on maksullinen.

Tarkastajan ottamien näytteiden analysointi on kuitenkin maksutonta.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Omavalvonta kasvihuoneessa

Kasvihuoneet

Kasvihuoneilla kasvintuhoojat tarkastetaan silmävaraisesti:

- kasveja vastaanottaessa
- tuotannon aikana, 2 viikon välein
- lähettämisen yhteydessä ennen kasvipassin myöntämistä.

Kasvihuoneilla kasvintuhoojat tarkastetaan aina kasveja vastaanottaessa, tuotannon aikana 2 viikon välein sekä lähettämisen yhteydessä ennen kasvipassin myöntämistä.

Katsotaan seuraavaksi mitä ovat tärkeimmät karanteeni- ja laatutuhoojat.

Vaatimukset laatutuhoojien suhteen

- Ei laatutuhoojien oireita myyntivaiheessa.
- Kasvilajikohtaisia erityisvaatimuksia tuotannon aikana.
- Vaatimukset koskevat myytävää taimiaineistoa sekä ruukku- ja ryhmäkasveja.
- Vaatimukset ja luettelo tuhoojista Ruokaviraston sivuilla.

Laatutuhoojien suhteen vaatimuksena on, ettei myytävissä kasveissa saa olla laatutuhoojien oireita.

Tämän lisäksi lainsäädäntö sisältää kasvilajikohtaisia erityisvaatimuksia, joiden pitää täytyä tuotannon aikana.

Vaatimusten tarkoituksena on varmistaa, että laatutuhoojat eivät pääse leviämään myytävissä kasveissa. Vaatimukset koskevat myytävää taimiaineistoa sekä ruukku- ja ryhmäkasveja.

Kaikki kasvilajikohtaiset erityisvaatimukset ja luettelon laatutuhoojista löydät Ruokaviraston internet-sivuilla.

Esimerkki kasvilajikohtaisista erityisvaatimuksista:

Kasvintuhooja

Kasvilajit

Vaatimukset

Palsamin kuoliolaikkuvirus (INSV)

Pauliinabegonia
Sateenkaaripalsami
(uudenguineanliisa)

Ripsiäisten tarkkailu ja seuranta tehty kasvihuoneosastossa. Oireelliset kasvit on hävitetty, ja jäljelle jäävistä kasveista on otettu edustava näyte, joka on todettu puhtaaksi viruksesta.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Omavalvonta taimitarhalla (hedelmä- ja koriste- kasvit)

Taimitarhat: hedelmä- ja koristekasvit

Karanteenituhoojien ja tärkeimpien laatutuhoojien isäntäkasvit eli riskikasvit tarkastetaan:

- kasveja vastaanottaessa
- siirtojen yhteydessä
- lähettämisen yhteydessä ennen kasvipassin myöntämistä
- yleensä yksi tarkastus kasvukauden aikana heinä-elokuussa.

Taimitarhoilla karanteenituhoojien ja tärkeimpien laatutuhoojien isäntäkasvit eli riskikasvit tarkastetaan

- Kasveja vastaanottaessa
- Siirrettäessä kasveja esimerkiksi varastoon
- Lähettämisen yhteydessä ennen kasvipassin myöntämistä
- Kasvukaudella tehdään yleensä yksi tarkastus heinä-elokuussa. Tällöin kasvintuhoojien oireet ovat yleensä parhaiten näkyvissä. Tästä voi olla kasvikohtaisia poikkeuksia.

Entä muiden kuin riskikasvien omavalvonta? Katso tästä.

Muiden kuin riskikasvien omavalvonta

Riittää, että kasvit tarkastetaan vastaanotettaessa ja lähetettäessä.
Jos kasvit lähetetään eteenpäin lepotilaisina, tarkastus tehdään edeltävällä kasvukaudella heinä-elokuussa.

Riskikasvit: Karanteenituhoojien ja tärkeimpien laatutuhoojien isäntäkasvit

Hedelmä- ja marjakasvit

- Herukat, karviaiset (*Ribes*)
- Mansikka (*Fragaria*)
- Omenapuut (*Malus*)
- *Prunus*-suku
- Päärynäpuut (*Pyrus*)
- Ruusukvittenit (*Chaenomeles*)
- *Vaccinium*-suku
- Vadelma (*Rubus*)

Koristekasvit

- Heidet (*Viburnum*)
- Hevoskastanjat (*Aesculus*)
- Jalavat (*Ulmus*)
- Koivut (*Betula*)
- Lehmukset (*Tilia*)
- Lepät (*Alnus*)
- Orapihlajat (*Crataegus*)
- Pajut (*Salix*)
- Pihlajat (*Sorbus*)
- *Populus*-suku
- *Prunus*-suku
- *Rhododendron*-suku
- Saarnet (*Fraxinus*)
- Tammet (*Quercus*)
- Tuhkapensaat (*Cotoneaster*)
- Tuomipihlajat (*Amelanchier*)
- Vaahterat (*Acer*)

Vaatimukset laatutuhoojien suhteen

- Ei laatutuhoojien oireita myyntivaiheessa.
- Kasvilajikohtaisia erityisvaatimuksia tuotannon aikana.
- Vaatimukset ja luettelo tuhoojista Ruokaviraston sivuilla.

Esimerkki kasvilajikohtaisista erityisvaatimuksista

Katso...

Laatutuhoojien suhteen vaatimuksena on, ettei myytävissä kasveissa saa olla laatutuhoojien oireita.

Tämän lisäksi lainsäädäntö sisältää kasvilajikohtaisia erityisvaatimuksia, joiden pitää täytyä tuotannon aikana.

Vaatimusten tarkoituksena on varmistaa, että laatutuhoojat eivät pääse leviämään myytävissä kasveissa.

Kaikki kasvilajikohtaiset erityisvaatimukset ja luettelon laatutuhoojista löydät Ruokaviraston internet-sivuilta.

Esimerkki kasvilajikohtaisista erityisvaatimuksista:

Kasvintuhooja	Kasvilajit	Tuotantoaluetta/lohkoa koskevat vaatimukset
Omenan lisäversoisuustauti	Omenapuut	<ul style="list-style-type: none">• Emokasvit oireettomia.• Silmävarainen tarkastus kerran kasvukauden aikana.• Ei tautioireita tuotantoalueella.• Oireelliset kasvit on hävitetty alueen välittömästä läheisyydestä.• JOS tautioireita esiintyy, niitä saa olla enintään 2 % kasveista.• Oireettomia kasveja saa myydä, jos niistä on otettu näyte ja laboratoriossa ei ole löytynyt tautia.

Jos tämä kynnysarvo ylittyy erässä, erä ei kelpaa myyntiin.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Omavalvonta puutarhakasvien kaupassa

Puutarhatukut ja puutarhakasvien välittäjät

- Jos pakkauksissa kasvipassit valmiina > omavalvontaa ei tarvitse tehdä.
- Jos kasvipassi kattaa useita pakkauksia, jotka jaetaan eri vastaanottajille > myönnetään oma kasvipassi ja tehdään omavalvonta.

Puutarhatukkujen ja puutarhakasvien välittäjien kannattaa järjestää toimintansa siten, että edellinen toimija merkitsee jokaisen välitettävän pakkauksen kasvipassilla. Tällöin kasvintuhoojien omavalvontaa ei tarvitse tehdä.

Jos kasvipassi kattaa useita kennoja tai laatikoita, jotka jaetaan eteenpäin eri vastaanottajille, niille myönnetään uusi kasvipassi. Kasveille tehdään omavalvonta ennen kasvipassin myöntämistä.

Näin toimitaan myös siinä tapauksessa, että esimerkiksi laatikot puretaan ja kasveja jaetaan pienempiin eriin ja/tai yhdistetään muihin kasveihin.

Vähittäismyynti

- Jos myymälä myöntää kasvipasseja, niin tehdään omavalvontaa.
- Muutoin riittää kasvintuhoojien tarkkailu

Tarkastus silmävaraisesti

- Kasvien vastaanottotarkastus
- Myynnissä olevat kasvit 2 kertaa kuukaudessa

Puutarhakasvien vähittäismyyjä tekee kasvintuhoojien omavalvontaa, jos se myöntää itse kasvipasseja tulipolteen isäntäkasveille.

Jos tulipolteen isäntäkasvit tilataan myymälään valmiiksi kasvipasseilla merkittyinä, niille ei tarvitse tehdä varsinaista omavalvontaa, johon sisältyy kirjanpito. Tällöin riittää kasvien tarkkailu kasvintuhoojien varalta.

Puutarhamyymälän omavalvonnassa kasvit tarkastetaan vastaanoton yhteydessä ja myyntikauden aikana kaksi kertaa kuukaudessa.

Kasvipassi

- Kasvinterveysasetuksen mukainen merkintä.
- Istutettavaksi tarkoitetuilla kasveilla.
- Kasvien terveys on tarkastettu.
- Kasvit ovat puhtaita karanteeni- ja laatutuhoojista.

- Käytetään toimijoiden välisessä kaupassa.
- Tulipolteen isäntäkasveilla myös vähittäismyynnissä.
- Etämyynnissä kasvipassi monivuotisilla kasveilla

**Istutettavaksi
tarkoitettut
kasvit
Katso tästä**

Istutettavaksi tarkoitettut kasvit

- Taimet
- Pistokkaat, varteokset, alkioit yms. lisäysmateriaali
- Ruukku- ja ryhmäkasvit
- Siemenperuna
- Kylvösiemenet (Huom. Vain tiettyjen kasvilajien siemenillä kasvipassivaatimus)

Kasvipassi on kasvinterveysasetuksen mukainen merkintä. Sitä käytetään myydessä istutettavaksi tarkoitettuja kasveja.

Kasvipassi on kasvien myyjän antama vakuutus siitä, että, kasvien terveys on tarkastettu, ja ne ovat puhtaita karanteeni- ja laatutuhoojista.

Kasvipassia käytetään yleensä toimijoiden välisessä kaupassa. Tulipolteen isäntäkasveilla pitää kuitenkin olla kasvipassi aina, myös vähittäismyynnissä. Kasvien etämyynnissä käytetään kasvipassia silloin, kun myydään kuluttajille monivuotisia avomaan puutarhakasveja kuten puita, pensaita tai perennoja.

Kasvipassin tiedot

EU-lippu (värillinen tai mustavalkoinen)
Voidaan painaa myös värilliselle pohjalle.

Kasvipassi / Plant Passport

D. Alkuperämaat
aikajärjestyksessä.

A *Rosmarinus officinalis*

B FI - 12345

C 00000

D Israel, FI

A. Kasvilajin tieteellinen nimi. Tässä kohdassa voi olla useampi kasvilaji mainittuna.

B. Maakoodi ja kasvipassin myöntäjän rekisterinumero.

C. Jäljitettävyysskoodi (esim. eränumero)
Yhdistää kasvit viljelykirjanpidossa alkuperään, kasvatuspaikkaan ja lähetettyihin eriin.
Tiettyjen kasvintuhoojien isäntäkasveilla aina.
Muilla kasveilla myytessä ammattimaiseen jatkokasvatukseen.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kasvipassin käyttö puutarhakasveilla

Yleistä kasvipassista

Tukkumyynnissä kasvipassia käytetään istutettavaksi tarkoitetuilla kasveilla:

- myös ruukku- ja ryhmäkasvit
- poikkeus: ruukku- ja ryhmäkasvit kunnille ja seurakunnille
- taimiaineistolla lisäksi taimitodistus

Tulipolteen isäntäkasveilla kasvipassi aina, myös **vähittäismyynnissä**.

Etämyynnissä käytetään aina kasvipassia monivuotisilla avomaan kasveilla.

Puutarhakasvien tukkumyynnissä käytetään aina kasvipassia myytäessä istutettavaksi tarkoitettuja kasveja. Vaatimuksen ulkopuolelle jäävät vain leikkokukat ja ne siemenet, joilla ei ole kasvipassivaatimusta. Kasvipassia käytetään myös ruukku- ja ryhmäkasveilla.

Kasvipassia ei ole pakko käyttää myytäessä ruukku- tai ryhmäkasveja kunnille, seurakunnille tai vastaaville toimijoille silloin, kun kasvit käytetään suoraan istutuksiin. Taimitarhakasveilla käytetään kasvipassia myös kunnille, seurakunnille tai vastaaville myytäessä.

Taimiaineistolla käytetään kasvipassin lisäksi taimiaineistolainsäädännön mukaista taimitodistusta.

Tulipolteen isäntäkasveilla on kasvipassi aina, myös vähittäismyynnissä.

Etämyynnissä kuten verkkokaupassa käytetään kasvipassia aina, kun myydään monivuotisia avomaalle istutettavia puutarhakasveja.

Jäljitettävyysskoodi kasvipassissa

Millä kasveilla
pitää kasvipassissa
olla aina
jäljitettävyysskoodi?

Katso tästä

Kasvipassi / Plant Passport

A *Rosmarinus officinalis*

B FI - 12345

C 00000

D Israel, FI

A. Kasvilajin tieteellinen nimi. Tässä kohdassa voi olla useampi kasvilaji mainittuna.

B. Maakoodi ja kasvipassin myöntäjän rekisterinumero.

C. Jäljitettävyysskoodi (esim. eränumero)
Yhdistää kasvit viljelykirjanpidossa alkuperään, kasvupaikkaan ja lähetettyihin eriin.
Tiettyjen kasvintuhoojien isäntäkasveilla aina, muilla kasveilla myytessä ammattimaiseen jatkokasvatukseen.

Kasvipassin A-kohtaan merkitään aina kasvin tieteellinen nimi. Tarvittaessa voi merkitä useamman kasvilajin.

B- kohtaan tulee maakoodi FI ja kasvipassin myöntäjän rekisterinumero.

Kasvipassin C-kohdassa on jäljitettävyysskoodi, jota käytetään ammattimaiseen jatkokasvatukseen myytävällä taimiaineistolla ja tiettyjen kasvintuhoojien isäntäkasveilla.

Jäljitettävyysskoodi yhdistää kasvit yrityksen kirjanpidossa alkuperätietoihin, kasvupaikkatietoihin ja lähetystietoihin.

Jäljitettävyysskoodia hyödynnetään tapauksissa, joissa kasveista on löytynyt karanteenituhooja, ja kasveja joudutaan vetämään pois myynnistä. Tällöin on voitava selvittää, mitkä kasvit kuuluvat samaan erään ja voivat levittää kasvintuhoojaa.

Jäljitettävyysskoodin on hyvä olla mahdollisimman tarkka, jotta karanteenituhoojan takia määrättävät toimenpiteet saadaan kohdistettua vain niihin kasveihin, joissa on tuhoajan leviämiskäsi.

Jäljitettävyysskoodia käytetään aina

- tulipolteen isäntäkasveilla kuten omenapuilla, päärynäpuilla, tuhkapenssillä, pihlajilla, tuomipihlajilla, orapihlajilla ja ruusukvittenillä ja
- seuraavilla *Xylella fastidiosa* -bakteerin isäntäkasveilla 31.12.2021 lähtien: sitruspuut, kahvipensaat, nyhälaventeli, oleanteri, oliivit, myrtilinnunruoho ja manteli.

Alkuperämaat kasvipassissa

Kasvipassi / Plant Pass

A *Rosmarinus officinalis*

B FI - 12345

C 00000

D Israel, FI

Alkuperämaa ruukku- ja ryhmäkasveilla:

- FI, kun kasvit ovat olleet Suomessa vähintään 1 kk
- muuten alkuperämaat aikajärjestyksessä.

D. Alkuperämaat aikajärjestyksessä.
Alkuperämaa taimiaineistolla:

- kaikki monivuotiset puutarhakasvit
- kasvihuonekasvien taimet ammattimaiseen jatkokasvatukseen
- alkuperämaat aikajärjestyksessä, esim. NL/FI
- Siemenen alkuperämaata ei tarvitse ilmoittaa

Kasvipassin D-kohtaan merkitään kasvien alkuperämaat.

Alkuperämaat merkitään eri tavalla taimiaineistolla ja valmiilla ruukku- ja ryhmäkasveilla.

Taimiaineistoa ovat kaikki monivuotiset puutarhakasvit. Taimiaineistoa ovat myös kasvihuonekasvien taimet ja lisäysaineisto, jotka on tarkoitettu ammattimaiseen jatkokasvatukseen.

Taimiaineistolla merkitään aina alkuperämaat aikajärjestyksessä. Edelliset alkuperämaat merkitään edellisen kasvipassin tietojen mukaan. Myös perusrungon alkuperämaa merkitään. Siemenen alkuperämaata ei tarvitse ilmoittaa.

Valmiilla ruukku- ja ryhmäkasveilla alkuperämaaksi saa merkitä vain FI, jos kasvit ovat olleet Suomessa vähintään kuukauden. Muuten merkitään alkuperämaat aikajärjestyksessä.

Taimitarhakasveilla kasvipassiin laitetaan aina kaikki tiedossa olevat alkuperämaat. Merkintään saa lisätä FI, kun kasvit ovat kasvaneet Suomessa yhden kasvukauden ajan. Jos kasvit välitetään eteenpäin saman kasvukauden aikana, alkuperämaamerkintää ei muuteta vaikka myönnettäisiin uusi kasvipassi. Perennoille saa lisätä FI-merkinnän myös, jos ne on juurrutettu Suomessa.

Alkuperämaa kasvipassissa

Perusrungon merkitseminen kasvipassiin

- Alkuperämaa D-kohtaan
- Perusrungosta käytetään lyhennettä pr
- Kasvilaji A-kohtaan, jos perusrunko on eri lajia kuin jaloverso.

Perusrungon alkuperämaa lisätään D-kohtaan. Perusrungosta käytetään lyhennettä pr. Jos perusrunko on eri kasvilajia kuin jaloverso, lisätään perusrungon tieteellinen nimi A-kohtaan.

Kasvipassi – Plant Passport – PZ

A. *Aronia Prunifolia*-Ryhmä
A. pr. *Sorbus*

Erwinia amylovora

B. FI-12345 **C.** 98DC76 **D.** pr. DE / FI

Vaihtoehdot kasvipassin käytössä

Kasvipassi jokaisessa kasvissa / ruukussa.

- Tulipolteen isäntäkasveilla vaatimus vähittäismyynnissä.
- Taimitarhakasveilla voi yhdistää nimilappuun.

Kasvipassi jokaisessa pakkauksessa.

Kasvipassi lähetyskohtainen: yksi kasvipassi / lähetys.

Kasvipassimerkinnän toteuttamiseen on erilaisia vaihtoehtoja.

Kasvipassi voi olla jokaisessa kasvissa tai ruukussa Tulipolteen isäntäkasveilla tämä on vaatimus vähittäismyynnissä. Taimitarhakasveilla kasvipassi voidaan yhdistää nimilappuun.

Kasvipassi voi olla kiinnitetty pakkauksiin kuten kennoihin tai laatikoihin.

Kasvipassi voi olla myös lähetyskohtainen, jolloin lähetyksellä on yksi kasvipassi, vaikka se sisältäisi useampia pakkauksia.

Kasvipassin voi kiinnittää
jokaiseen kasviin tai ruukkuun.

Kasvipassi / Plant Passport

A Calibrachoa

C

B FI - 12345

D FI

Kasvipassi on suositeltavaa
yhdistää kasvin nimilappuun.

Pensashanhikki 'Goldfinger'

Taimisto Xxxxxxx Oy

Kasvipassi-Plant Passport

A. *Dasiphora fruticosa* B. FI-12345 C. - D. DE/FI

Kasvipassi voi olla myös
esimerkiksi painettuna
kasvin kääreeseen.

Kasvipassi voi olla kasvikohtainen, jolloin kasvipassi kiinnitetään jokaiseen kasviin tai ruukkuun. Kasvipassi voi olla myös esimerkiksi painettuna kasvin kääreeseen.

Kasvikohtaisesta kasvipassista on etua silloin, kun kasveja välitetään eteenpäin esimerkiksi tukuissa ta etämyyntinä. Kasvipassit ovat kasveissa valmiina, eikä välittäjän tarvitse laittaa uusia kasvipasseja.

Taimitarhakasveilla suositeltavinta on merkitä kasvipassit nimilappuihin.

Kasvipassitietoja ei tarvitse erottaa viivoilla nimilapun tiedoista, riittää että kasvipassi erottuu muista tiedoista omaksi kokonaisuudekseen.

Kasvikohtainen kasvipassi

- Suomeen saa tuoda tulipolteen isäntäkasveja vain tulipolteesta puhtailta alueilta.
- Kasveilla pitää olla suoja-alueelle tarkoitettu kasvipassi.
- Vähittäismyynnissä kasvipassi pitää siis olla jokaisessa tulipolteen isäntäkasvissa tai ruukussa.

Suomessa viljeltäviä tulipolteen isäntäkasveja

Kats

Suomessa viljeltäviä tulipolteen isäntäkasveja ovat

- omenapuut, päärynäpuut
- ruusukvittenit
- pihlajat, tuomipihlajat, orapihlajat
- tuhkapensaat

Suomeen saa tuoda tulipolteen isäntäkasveja vain tulipolteesta puhtailta alueilta, ja niillä pitää olla suoja-alueelle tarkoitettu kasvipassi. Myös Suomen sisäisessä kaupassa käytetään suoja-aluekasvipassia. Tulipolteen isäntäkasveilla tarvitaan suoja-alueen takia kasvipassi myös vähittäismyynnissä. Vähittäismyynnissä kasvipassi pitää siis olla jokaisessa tulipolteen isäntäkasvissa tai ruukussa.

Kasvikohtainen kasvipassi

Kiiltotuhkapensas 'lajikexxxxxxxxxx'

Taimisto Xxxxxx Oy

Kasvipassi - Plant Passport – PZ *Erwinia amylovora*
A. *Cotoneaster lucidus* B. FI-12345 C. 98DC76 D. DE/FI

Kasvipassi / Plant Passport PZ *Erwinia amylovora*

A. *Malus domestica* B. FI-1234 C. 98DC76 D. pr. BE / FI

Kasvipassi nimilapussa tai erillisenä merkintänä ruukussa.

Vaatus vast vähittäismyynnissä

Suoja-aluekasvipassiin lisätään lyhenne PZ. Se tulee englanninkielisestä termistä protected zone. Lisäksi merkitään tulipolteen tieteellinen nimi *Erwinia amylovora*.

Tulipolteen isäntäkasvien kasvipassissa on aina jäljitettävyykkoodi. Kasvipassin voi yhdistää nimilappuun, tai kiinnittää erillisenä merkintänä kasviin tai ruukkuun.

Huomaa, että kasvikohtainen merkintä on vaatimus vast vähittäismyynnissä. Muiden kasvien tapaan tulipolteen isäntäkasveja voi myydä tukkumyyntinä ilman kasvikohtaista merkintää. Tällöin kasvikohtaiset kasvipassit on kiinnitettävä viimeistään myymälässä tai etämyynnissä ennen toimitusta asiakkaalle.

Kasvipassi pakkauksessa / Puutarhakasvit

Kasvipassi / Plant Passport				Kasvipassi / Plant Passport			
							
A <i>Rosmarinus officinalis</i>	B FI - 12345	C 00000	D Israel, FI	A <i>Rosmarinus officinalis</i>	B FI - 12345	C	D FI
				A <i>Mentha piperita</i>	B FI - 12345	C	D FI

Kasvipassia suositellaan käytettäväksi jokaisessa pakkauksessa:

- Kiinnitetään laatikoihin / kennoihin tms.
- Saa sisältää useamman kasvilajin tiedot.

Suositus on, että kun kasvilähetys sisältää useampia pakkauksia, laitetaan jokaiseen pakkaukseen kasvipassi.

Monet tukkuliikkeen ja keskusliikkeen vaativat, että jokainen pakkaus on merkitty. Tällöin ne voivat välittää kasvit edelleen ilman kasvintuhoajien tarkastamista ja uuden kasvipassin myöntämistä.

Jos laatikkoon on pakattu usean kasvilajin kasveja, saa samassa kasvipassissa olla kaikkien kasvilajien tiedot.

Lähetyskohtainen kasvipassi

- merkintä lähetyslistassa
- erillinen lomake (ns. kokoomakasvipassi)

Jäljitettävyysskoodi ja alkuperämaat merkitään myös lähetyskohtaisiin kasvipasseihin.

			
Kasvipassi / Plant Passport			
☐	A <i>Chamaecyparissus lawsoniana</i>	B FI - 12345	C D FI
☒	A <i>Euphorbia pulcherrima</i>	B FI - 12345	C D FI
☒	A <i>Hippeastrum Hortorum</i> -Ryhmä	B FI - 12345	C D FI
☒	A <i>Hyacinthus orientalis</i>	B FI - 12345	C D FI
☐	A <i>Kalanchoë Blossfeldiana</i> -Ryhmä	B FI - 12345	C D FI
☐	A <i>Rhododendron Simsii</i> -Ryhmä	B FI - 12345	C D FI

Kasvipassi voi olla myös lähetyskohtainen. Tällöin lähetyksellä on yksi kasvipassi, vaikka lähetys sisältäisi useampia pakkauksia. Lähetyskohtainen kasvipassi voi olla lähetyslistassa, tai erillisenä lomakkeena, jolloin käytetään nimitystä kokoomakasvipassi.

Jäljitettävyysskoodi ja alkuperämaat merkitään myös lähetyskohtaisiin kasvipasseihin siten kuin edellä on kerrottu.

Katsotaan seuraavaksi esimerkit kokoomakasvipasseista sekä lähetyslistaan tehtävästä kasvipassimerkinnästä.

Kokoomakasvipassi valmiilla ruukku- ja ryhmäkasveilla

Kasvipassi / Plant Passport

☐	A <i>Chamaecyparissus lawsoniana</i>	B FI - 12345	C	D FI
☒	A <i>Euphorbia pulcherrima</i>	B FI - 12345	C	D FI
☒	A <i>Hippeastrum Hortorum</i> -Ryhmä	B FI - 12345	C	D FI
☒	A <i>Hyacinthus orientalis</i>	B FI - 12345	C	D FI
☐	A <i>Kalanchoë Blossfeldiana</i> -Ryhmä	B FI - 12345	C	D FI
☐	A <i>Rhododendron Simsii</i> -Ryhmä	B FI - 12345	C	D FI

C-D: Jäljitettävyysskoodi tarvitaan tietyillä *Xylella fastidiosa* isäntäkasveilla.

Tässä esimerkki ruukku- ja ryhmäkasvien kokoomakasvipassista. Kokoomakasvipassi on esimerkiksi word-lomake. Jos haluaa, voi tehdä valmiita lomakkeita, lähetykseen kuuluvat kasvit rastitetaan. Näin joka lähetykselle ei tarvitse tehdä uutta lomaketta.

Lomake kulkee lähetyksen mukana vastaanottajalle.

Valmiilla ruukku- ja ryhmäkasveilla ei yleensä tarvita jäljitettävyysskoodia. Ainoastaan tietyillä *Xylella fastidiosa* -bakteerin isäntäkasveilla kuten oleanterilla, nyhälaventelilla ja kahvipensailta jäljitettävyysskoodi pitää olla aina, myös valmiita kasveja toimitettaessa ja kuluttajille myytäessä.

Alkuperämaa saa olla FI, jos kasvit ovat olleet Suomessa vähintään kuukauden.

Kokoomakasvipassi taimiaineistolla

monivuotiset puutarhakasvit sekä
taimiaineisto ammattimaiseen jatkokasvatukseen

Kasvipassi / Plant Passport

- A *Thuja occidentalis*
- A *Spiraea japonica*
- A *Hydrangea paniculata*
- A *Dasiphora fruticosa*
- A *Prunus cerasus*
- A *Rhododendron Catawbiense*

B FI - 12345	C ABC123	D NL
B FI - 12345	C ABC124	D FI
B FI - 12345	C ABC125	D NL/FI
B FI - 12345	C ABC126	D FI
B FI - 12345	C ABC127	D DE/FI
B FI - 12345	C ABC128	D DE

C-D: Jäljitettävyysskoodi tarvittaessa.
Alkuperämaat aikajärjestyksessä.

Tässä esimerkki taimiaineiston kokoomakasvipassista. Taimiaineistoa ovat monivuotiset puutarhakasvit sekä ammattimaiseen jatkokasvatukseen tarkoitetut kasvihuonekasvien taimet, pistokkaat ja muu lisäysmateriaali. Kokoomakasvipassi on esimerkiksi word-lomake. Jos haluaa, voi tehdä valmiita lomakkeita, joihin lähetykseen kuuluvat kasvit rastitetaan (korostetaan tätä kohtaa) Näin joka lähetykselle ei tarvitse tehdä uutta lomaketta.

Lomake kulkee lähetyksen mukana vastaanottajalle.

Jäljitettävyysskoodi tarvitaan aina ammattimaiseen jatkokasvatukseen toimitettavalla taimiaineistolla, tulipolteen isäntäkasveilla sekä tietyillä *Xylella fastidiosa*n isäntäkasveilla. Alkuperämaat merkitään aikajärjestyksessä.

Kasvipassi lähetyslistassa

Kasvipassin voi merkitä myös lähetyslistaan:

- Huomioi jäljitettävyysskoodit ja alkuperämaat.
- Jäljitettävyysskoodit kannattaa merkitä mahdollisimman tarkasti.

Taimitodistustiedot: EU-laatu, maakoodi, rekisterinumero.
Esim. EU-laatu / FI-12345

Klikkaa tästä ja katso esimerkki

Lähete 5042		Väliteitse		Sopimusrahti	
Lähetysosoite Matti Yritys Oy Yrityskuja 5 00101 HELSINKI		Toimittaja Majan Yritys Oy Yrityskuja 10 00101 PORVOO			
Lähetysosoite Matti Yritys Oy Yrityskuja 5 FI 5 00101 HELSINKI		Toimituspaikka Toimituspaikka Maksuohje		Kuljetusajatus REIJON RAHTI 30 pv	
Nimi		Toimitettu		Yks. & hinta YHT.	
Tilausnumero / 446351					
1410	Cottonaster lucidus	200	kpl	1,50 €	300,00 €
3524	Rhododendron 'White Lady'	45	kpl	5,00 €	225,00 €
3526	Rhododendron 'Haaga'	40	kpl	5,00 €	200,00 €
5453	Spiraea japonica 'Troebell'	200	kpl	1,00 €	200,00 €
Mahdolliset huomautukset lisättyä 1 vkr kuluessa toivon sopimuksesta.					
Veron summa		925,00 €			
Vero		222,00 €			
Verollinen yhteensä		1 147,00 €			
Kulutaan vastaanotoksi / maksetuksi		1.3.2020 Matti Nieminen			
EU-Laatu FI-12345					
		KASVIPASSI / PLANT PASSPORT			
A	B	C	D		
Cottonaster lucidus PZ Ervina ampelovora	FI-12345	142	FI		
Rhododendron 'White Lady'	FI-12345	502	NL / FI		
Rhododendron 'Haaga'	FI-12345	765	FI		
Spiraea japonica 'Troebell'	FI-12345	578	FI		

Kasvipassi voi olla myös merkintä lähetyslistassa. Lähetyslistaan merkittävä kasvipassi sisältää samat tiedot kuin kasvipassimerkinnässä muutenkin vaaditaan. . Ammattimaiseen jatkokasvatukseen myytävällä taimiaineistolla, tulipoltteen isäntäkasveilla sekä tietyillä Xylella fastidiosa -bakteerin isäntäkasveilla tarvitaan jäljitettävyysskoodi. Myös alkuperämaat merkitään kuten muissakin kasvipasseissa.

Jäljitettävyysskoodit kannattaa merkitä mahdollisimman tarkasti, jolloin kasvit pystytään yhdistämään koodin perusteella alkuperätietoihin, kasvupaikkatietoihin ja muualle lähetettyihin saman erän kasveihin. Tämä auttaa rajaamaan toimenpiteitä tapauksessa, jossa kasveista löytyy karanteenituhooja, ja joudutaan tekemään takaisinvento.

Lähetyslistaan merkitään myös taimitodistustiedot eli merkintä EU-laatu, maakoodi ja taimitodistuksen myöntäjän rekisterinumero.

Katso tästä esimerkki.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Jäjitettävyyssvaatimukset

Karanteenituhoojan löytyessä jäljitetään:

- Mistä kasvintuhooja on tullut?
- Minne kasvintuhoojan mahdollisesti tartuttamia kasveja on toimitettu?

Miksi kasvintuhoojan alkuperän selvittäminen on tärkeää?

- Alkuperäinen esiintymä saadaan hävitettyä ja näin estetään tuhoojan leviämistä laajemmalle.
- Saadaan selvitettyä minne muualle tuhooja on voinut jo levitä ja saadaan tehtyä tarvittavat toimenpiteet myös siellä.

Jäljitettävyyysvaatimusten tarkoituksena on, että karanteenituhoojan löytyessä pystytään jäljittämään mistä kasvintuhooja on tullut ja minne kasvintuhoojan tartuttamia kasveja on toimitettu.

Miksi kasvintuhoojan alkuperän selvittäminen on erityisen tärkeää? Katso tästä.

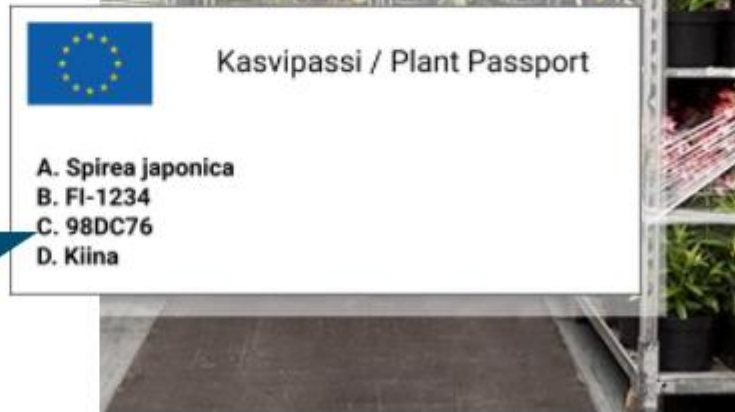

Jäljitettävyysvaatimukset kasvipassia käyttäville toimijoille

Kirjanpidosta tiedot:

- Mistä kasvipassilla merkityt erät ovat tulleet.
- Minne eriä on toimitettu.
- Kasvierien liikkeet tuotantopaikan sisällä.
- Tietoja on säilytettävä 3 vuotta.

Jäljitettävyyskoodi yksilöi erän viljelmän kirjanpidossa ja yhdistää sen vastaanottoerään ja lähetettyihin eriin.

Kasvipassia käyttävän yrityksen kirjanpidosta tarvitaan seuraavat tiedot:

- Mistä kasvipassilla merkityt erät ovat tulleet – lähettäjä tai lisäyslähde.
- Minne eriä on toimitettu – vaatimus koskee toimijoiden välistä kauppaa, ei vähittäismyyntiä eikä etämyyntiä kuluttajille.
- Kasvierien liikkeet tuotantopaikan sisällä.
- Tietoja on säilytettävä kolmen vuoden ajan.

Jäljitettävyyttä varmistaa tietyillä kasveilla vaadittava kasvipassin jäljitettävyyskoodi, joka yksilöi erän viljelmän kirjanpidossa ja yhdistää sen vastaanottoerään ja lähetettyihin eriin.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Jäljitettävyysvaatimukset kasvihuonekasveilla

Kasvihuoneet

Kasvihuoneet

Viljelykirjanpito taimiaineiston tuotannossa:

- Eri kasvilajit ja lajikkeet sekä lukumäärä
- Lisäyslähde / vastaanotettu erä
- Lisäys- / vastaanottopäivämäärä
- Jäljitettävyykskoodit
- Erän sijainti tuotantopaikalla
- Säilytysaika 3 vuotta.

Taimiaineiston tuotannossa vaadittava viljelykirjanpito toimii perustana jäljitettävyydelle. Tässä kerrotut vaatimukset koskevat kasvihuonekasveilla vain taimiaineiston tuotantoa, eli ammattimaiseen jatkokasvatukseen toimitettavien kasvien tuotantoa. Ruukku- ja ryhmäkasvien jäljitettävyyksvaatimukset kerrotaan myöhemmin tässä koulutuksessa.

Taimiaineiston tuotannossa pidettävä viljelykirjanpito sisältää:

- Erittäin kasvilajit ja lajikkeet sekä kasvien lukumäärä.
- Lisäyslähde tai vastaanotetut kasvierät, joista kasvatusta on aloitettu.
- Päivämäärä, jolloin jatkokasvatustaimet on vastaanotettu tai lisäys tehty.
- Jäljitettävyykskoodit
- Erien sijainnit tuotantopaikalla.

Viljelykirjanpidon säilytysaika on vähintään 3 vuotta sen jälkeen, kun kasvit on myyty.

Esimerkki viljelykirjanpidosta

Jäljitettävyysvaatimukset

Esimerkki viljelykirjanpidosta

A	B	C	D	E	F	G
Kasvatus aloitettu	Kasvilajit	Lajike	Eränumero *	Lisäyslähde	Sijainti	Kpl
1.2.2020	<i>Pelargonium x grandiflorum</i>	Burgundy	54321	Pikkutaimet, NL	Huone 1	3000
5.2.2020	<i>Rosmarinus officinalis</i>		98765	Pistokkaat, Israel	Huone 2	2000

*Eränumero = Jäljitettävyyskoodi kasvipassissa

Eränumero on vapaasti valittava tunniste. Eränumerona voi käyttää esimerkiksi lähetyslistan tai kasvinterveystodistuksen numeroa.

Kasvihuonekasvien taimiaineisto

Kasvit pystyttävä yhdistämään tiettyyn lisäys- tai vastaanottoerään.

Kasvipassissa aina jäljitettävyyskoodi.

Erien liikkeet viljelmän sisällä:
Tieto siitä, mitä kasveja missäkin viljellään.

Lähetyslistat 3 vuotta

Kasvipassi / Plant Passport

A. Spirea japonica
B. FI-1234
C. 98DC76
D. Kiina

Kasvipassit / kasvipassitiedot 3 vuotta

Vastaanotetuista ja lähetetyistä eristä säilytetään

Kasvihuonekasvien taimituotannossa, jossa taimet kasvatetaan muille ammattiviljelijöille, jokainen kasvi on pystyttävä yhdistämään aina tiettyyn lisäys- tai vastaanottoerään.

Kasvipassiin merkitään aina jäljitettävyyskoodi taimiaineistolla.

Kasvierien liikkeet viljelmän sisällä on hyvä olla tiedossa mahdollisimman tarkasti. Vähintään tarvitaan suunnitelma siitä, mitä kasvilajeja eri huoneissa viljellään tai miten kasvit kiertävät huoneiden välillä.

Vastaanotetuista ja lähetetyistä eristä säilytetään

- Lähetyslistat: 3 vuoden ajan
- Kasvipassit tai kasvipassitiedot: 3 vuoden ajan

Valmiit ruukku- ja ryhmäkasvit

Riskikasvit

Nyhälaventeli, oleanteri, kahvipensaat, oliivit, sitruspuut, myrttilinnunruoho

- Kasvit pystytään yhdistämään tiettyyn lisäys- tai vastaanottoerään.
- Taimierät merkitään tunnistesäleillä, joka sisältävät vastaanottoerän lähetyslistan numeron.

Muut kasvilajit

- Tieto siitä, mitä eriä on yhdistetty samaan kasvatukseen tai lähetysserään.

Erien liikkeet viljelmän sisällä

- Tieto siitä, mitä kasveja missäkin viljellään.

Lähetyslistat 3 vuotta

Kasvipassit / kasvipassitiedot 3 vuotta

Ruukku- ja ryhmäkasvien tuotannossa riittää, että niin sanotut riskikasvit pystytään aina yhdistämään tiettyyn vastaanotto- tai lisäyserään. Riskikasvien taimierät voidaan esimerkiksi merkata tunnistesäleillä, joka sisältää vastaanottoerän lähetyslistan numeron.

Muiden kasvilajien kohdalla tarvitaan vähintään tieto siitä, mitä eriä on yhdistetty samaan kasvatukseen tai lähetysserään.

Kasvierien liikkeet viljelmän sisällä on hyvä olla tiedossa mahdollisimman tarkasti. Vähintään tarvitaan suunnitelma siitä, mitä kasvilajeja eri huoneissa viljellään tai miten kasvit kiertävät huoneiden välillä.

Vastaanotetuista ja lähetetyistä eristä säilytetään

- Lähetyslistat: 3 vuotta
- Kasvipassit tai kasvipassitiedot: 3 vuotta

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Jäljitettävyyssvaatimukset taimitarhakasveilla

**Taimitarhat: hedelmä-
ja koristekasvit**

Taimitarhat: hedelmä- ja koristekasvit

Viljelykirjanpito taimiaineiston tuotannossa

- Erien kasvilajit ja lajikkeet sekä lukumäärä
- Lisäyslähde / vastaanotettu erä
- Lisäys- / vastaanottopäivämäärä
- Jäljitettävyyškoodi tietyillä kasveilla
- Erän sijainti tuotantopaikalla

Taimiaineiston tuotannossa vaadittava viljelykirjanpito toimii perustana jäljitettävyydelle.

Kirjanpito sisältää:

- Erittäin kasvilajit ja lajikkeet sekä kasvien lukumäärä
- Lisäyslähde / vastaanotettu kasviera josta kasvatus on aloitettu
- Päivämäärä, jolloin jatkokasvatustaimet on vastaanotettu tai lisäys tehty
- Jäljitettävyyškoodit silloin kun kasvatetaan tulipolteen isäntäkasveja tai taimiaineistoa ammattimaiseen jatkokasvatukseen
- Erien sijainnit tuotantopaikalla

Esimerkki viljelykirjanpidosta

Jäljitettävyystvaatimukset

Esimerkki viljelykirjanpidosta

A	B	C	D	E	F	G
Kasvatus aloitettu	Kasvilajit	Lajike	Eränumero *	Lisäyslähde	Sijainti	Kpl
1.3.2020	<i>Malus domestica</i>	Valkea Kuulas	54321	Omat emopuut, perusrungot BE	Lohko A/1	1000
1.6.2020	<i>Spiraea japonica</i>	Little Princess	98765	Pikkutaimet DE	Lohko B/2	2000

*Eränumero = Jäljitettävyysskoodi kasvipassissa

Eränumero on vapaasti valittava tunniste. Eränumerona voi käyttää esimerkiksi lähetyslistan tai kasvinterveystodistuksen numeroa.

Taimitarhakasvien tuotanto: riskikasvit

Riskikasvit

- Kasvit pitää pystyä yhdistämään aina tiettyyn lisäys- tai vastaanottoeraan.
- Esimerkki: taimierät merkitään tunnistesäleillä, jotka sisältävät vastaanottoeran lähetylistan numeron.

Muut lajit

- Tieto siitä, mitä eriä on yhdistetty samaan kasvatus- tai lähetyserään.

Erien liikkeet viljelmän sisällä

- Tieto siitä, mitä kasveja missäkin viljellään.

**Taimitarhan
riskikasvit
Katso tästä**

Lähetylistat 3 vuotta

Kasvipassit / kasvipassitiedot 3 vuotta

Riskikasvien jäljitettävyyssvaatimuksena on, että kasvit pitää pystyä yhdistämään aina tiettyyn lisäys- tai vastaanottoeraan. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi siten, että taimierät merkataan tunnistesäleillä, jotka sisältävät vastaanottoeran lähetylistan numeron.

Muiden lajien kohdalla tarvitaan vähintään tieto siitä, mitä eriä on yhdistetty samaan kasvatus- tai lähetyserään.

Kasvierien liikkeet viljelmän sisällä on hyvä olla tiedossa mahdollisimman tarkasti. Vähintään tarvitaan suunnitelma siitä, mitä kasvilajeja eri huoneissa ja lohkoilla viljellään.

Vastaanotetuista ja lähetetyistä eristä säilytetään

- Lähetylistat: 3 vuoden ajan
- Kasvipassit tai kasvipassitiedot 3 vuoden ajan

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Jäljitettävyysvaatimukset puutarhakasvien kaupassa

Puutarhatukut ja puutarhakasvien välittäjät

- Kasvien jäljitettävyys tuotantopaikkaan säilytettävä.
- Osto- ja myyntilähetyslistat 3 v.
- Tukkuliikkeen vastaanottamat ja omat myönnetyt kasvipassit säilytettävä 3 v.

Vaatimuksena on, että kasvien myyntiketjussa säilyy kasvierien jäljitettävyys tuotantopaikkaan. Näin voidaan karanteenituhoojan löytyessä selvittää kasvien alkuperä.

Kasvien välittäjät säilyttävät osto- ja myyntilähetyslistat kolmen vuoden ajan.

Jos tukkuliike tai välittäjä myöntää oman kasvipassin, säilytetään myös kasvipassitiedot kolmen vuoden ajan. Tämä koskee sekä vastaanotettuja myönnettyjä kasvipasseja.

Jos vain välitetään edellisen toimijan kasvipassilla merkittyjä eriä, riittää että säilyttää lähetyslistat.

Jäljitettävyysvaatimukset puutarhakasvien vähittäismyynnissä ja etämyynnissä

- Kasvien jäljitettävyys tuotantopaikkaan säilytettävä
- Ostotietojen säilytys 3 v.
- Tietojen säilytys myönnettyistä kasvipasseista 3 v.

Myös vähittäismyynnissä ja etämyynnissä on vaatimuksena, että kasvien myyntiketjussa säilyy kasvierien jäljitettävyys tuotantopaikkaan. Näin voidaan karanteenituhoojan löytyessä selvittää kasvien alkuperä.

Toimija säilyttää aina lähetyslistat tai vastaavat tiedot ostoista kolmen vuoden ajan. Myymäläketjujen ei ole pakko säilyttää tietoja yksittäisissä myymälöissä. Riittää, että tiedot ovat viranomaisten saatavilla esimerkiksi kasvintuhoojien jäljityksiä varten.

Etämyyjän ei tarvitse säilyttää tietoja kuluttajille lähetettyjen kasvien vastaanottajista. Sekä etämyyjien että vähittäismyyjien pitää kuitenkin säilyttää myöntämiensä kasvipassien tiedot, eli esimerkiksi millä jäljitettävyyskoodeilla tulipolteen isäntäkasveja on myyty eteenpäin. Kasvipassitiedot säilytetään kolmen vuoden ajan.